

Jitro – Tóraadás és a Tízparancsolat

Jitro Hetiszakasz tartalma יתרו

Szakaszunk – Jitró (2Mózes 18:1–20:23.) – a Tóraadás és a Tízparancsolat szakasza. Előbb azonban Jitró, Mózes midjanita apósa látogatást tesz az Egyiptomból nemrég kivonult héber törzsek táborában, és hasznos tanácsokat ad vejének a közigazgatás korszerűsítése és decentralizációja ügyében. Ennek érdemében nevezték el ezt a szakaszt Jitróról.

Mózes apósa, Jitró, ellátogat Midjából az izraeliták táborába, mert meghallotta, hogy micsoda hatalmas csodákat tett az Örökkévaló Izrael népe kedvéért. Ezúttal magával hozza Mózes feleségét és két fiát, akiket Mózes – Áron tanácsára – hazaküldött még mielőtt beléptek volna Egyiptomba. Jitró azt tanácsolja Mózesnek, hogy hozzon létre egy elöljárókból és bírák-ból álló hierarchiát, hogy az legyen segítségére a kormányzás és a népnek való igazságszolgáltatás feladatának elvégzésében. – 2Mózes 18.

Izrael gyermekei a Szináj hegyével szemben táboroznak, ahol Mózes tudatja velük, hogy az Örökkévaló arra szemelte ki őket, hogy az Ő „papi birodalma” és „megszentelt népe” legyenek. A nép erre válaszul kijelenti: „Mindazt, amit az Örökkévaló mondott, meg fogjuk cselekedni!” Mózes felkészíti a zsidókat a Kinyilatkoztatásra, és figyelmezteti a népet, hogy három napon át tartózkodjanak a házassélettől, és készüljenek fel a nagy eseményre. – 2Mózes 19:1-15.

A harmadik hónap (sziván) hatodik napján, hét héttel a Kivonulást követően, Izrael egész népe odagyűlik a Szináj hegyének lábához. Isten aláereszkedik a hegyre mennydörgés, villámlás, gomolygó füst és sófárkürtölések közepette, és hívja Mózeset, hogy menjen fel hozzá. – 2Mózes 19:16-25.

Az Örökkévaló kihirdeti a Tízparancsolatot, elrendelve Izrael népének, hogy higgyen az Örökkévalóban, ne imádjon bálványokat, ne vegye Isten nevét a szájára hiába, tartsa meg a szombat napját, tisztelje a szüleit, ne öljön, ne paráználkodjék, ne lopjon, ne tegyen hamis tanúságot, és ne kívánja meg azt, ami a másé. – 2Mózes 20:1-14.

A nép odakiált Mózesnek, hogy túlságosan erőteljes számukra ez az isteni kinyilatkoztatás semhogy el tudnák azt viselni, és könyörögnek neki, hogy ő közvetítse feléjük Isten üzenetét. – 2Mózes 20:14-23.

שבת שלום

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Hetiszakasz: Ne kívánd! – lehetséges?

A „**ne kívánd!**” nagyon különleges **micva**. A legtöbb **micva** esetében a feladat úgy szól: „**tedd!**” vagy „**ne tedd!**”. Meg kell tartani a szombatot, **tilos nem kóser** ételt enni, **mezuzát** kell tenni az ajtóra, és **tilos a bálványimádás**. De a „**ne kívánd!**” **micva** azt írja elő, hogyan érezzünk. Mintha tudnánk uralni az érzéseinket. Ha a szomszédunknak ragyogó autója van, vagy ha a szomszédasszony csodás ékszereket visel, természetesen feltámad bennünk egy bizonyos irigység, a vágy, hogy mi is megszerezzük azokat a javakat. **Hát lehet ezt befolyásolni?**

Íme, két érdekes magyarázat bölcseinktől. **Az egyik így szól:** tény, hogy az ember nem vágyakozik olyasmire, amit bizonyosan nem érhet el. Ezt mindannyian beláthatjuk. A vágy csak akkor ébred fel, ha azt hisszük, képesek is leszünk megszerezni vágyunk tárgyát. Ha biztosan tudnánk 100%-ig, hogy nem kaphatjuk meg, már nem is vágnánk rá. **(Mint ahogy nem kívánjuk el a madaraktól a repülés képességét).**

Ahhoz, hogy az ember ne kívánja el másét, tudnia kell, hogy csakis a **Teremtő** dönt arról, kinek mije lehet, és mije nem. Ha látjuk, hogy valakinek van valami, ami nekünk nincs, emlékezzünk arra, hogy ezt Isten így akarta! Így nem fogjuk megkívánni a másét, mert tudjuk, hogy ha nekünk is lennie kéne annak a dolognak, akkor lenne, ha meg nincs, akkor okkal és céllal nincs.

A másik érdekes magyarázat a kabalisztikus könyvekből szintén egy egyszerű tényen alapszik. Ha a szív tele van szeretettel, akkor nincs már hely benne másnak. Az ember, aki komolyan éli a „**szeresd istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből**” **micváját**, annak annyira telve van a szíve a világ teremtője iránti szeretettel, akinek szavára létrejött minden, hogy nem is vágyik semmiféle világi hívságra.

Aki szeretettel és élvezettel csodálja a teremtő művét és a szíve tele van és kicsordul a tisztelettől, és megízleli az erény és jószág édes ízét, az minden pillanatban emlékszik, hogy milyen szent az isten, és gondolkodik róla, és állandó kapcsolatot keres vele. Állandóan azon van, hogy **Istennek** tetsző életet éljen, és ez kitölti a gondolatait és érzelmi világát meghatározza. Ezt jelenti, hogy szeresd teljes szívedből. Amikor ugyanis a szív tele van az isten iránti szeretettel, akkor már másnak nem jut hely, főleg nem a hívságokra való vágyakozásnak. Mint a tele pohár, melybe már nem lehet több vizet tölteni.

Végző soron úgy tűnik ez a **micva** főképp az érzelmeinkre irányítja a figyelmet. Egy belső követelés, hogy fejlesszük személyiségünket és csiszoljuk jó tulajdonságainkat. Talán ezért mondja a **Midrás**, hogy aki teljesítette, hogy ne kívánja meg a másét, az teljesítette a **tízparancsolatot**.

Chaim Shaul Glitzenstein rabbi

Rabbi James Bennett: Mi az igazság Mózes?

„Maradj közel a természet szívéhez... és néha-néha szakadj el, és mássz meg egy hegyet, vagy tölts el egy hetet az erdőben. Mosd tisztára a lelkedet.” - John Muir

Egyik ideológiai inspirációm, **John Muir**, a világ egyik legbefolyásosabb és legismertebb természetvédője és természettudósa volt egy évszázaddal ezelőtt, aki számos nagy nemzeti parkunk megalapításában és létrehozásában segített. Gyakran írt és beszélt a természet, a hegyek, az erdők, az óceánok hihetetlen gyógyító erejéről, hogy segítsen az emberiségnek kitisztítani a fejünket és összpontosítani a szándékainkat.

A **Tóra** e hetiszakasa a **Jitróban** egy egészen más történetet hallunk, amikor **Mózes** arra készül, hogy találkozzon **Istennel** a **Sínai-hegyen**, hogy átvegye a **Tízparancsolatot**, és az alatt táborozó **izraelitákat** **Isten** ezen utasításaival hagyja ott:

És szabjatok határokat a körülöttetek élő népnek, mondván: „**Vigyázzatok magatokra, hogy ne menjetek fel a hegyre, és ne érintsetek annak határát, mert aki a hegyet megérinti, halálra ítéltetik**”. (2Mózes 19:12)

Ahogy ezt az erőteljes pillanatot **Mózes** és az **izraeliták** szemszögéből vizsgálom, elképzelhetőnek tartom, hogy volt némi közösségi zűrzavar. A kopár és félelmetes pusztaság közepén, amely a nép szabadságát szimbolizálta, egy olyan hegygel találkoznak, amelyet csak **Mózes** tud megmászni. „**Mi az igazság, Mózes?**” - gondolhatta a nép. „**Vajon a hegyek, a sivatag és az összes tenger értünk van, vagy csak Istenért vannak? Meghív-nak minket a hatalmas világba, hogy találkozzunk Istennel, vagy otthon kell maradnunk bezárva, ahol biztonságban vagyunk? Azért figyelmeztetnek minket, hogy megvédjenek minket, vagy azért, hogy megvédjék ezt a bizonyos hegyet?**”

A **21. században** ugyanez a feszültség foglalkoztat bennünket, de most már mérhetetlenül megnőtt a képességünk, hogy kárt tegyünk ezekben a vad helyekben, ahol őseink vándoroltak. **Kimegyünk a vadonba és megmásszuk a hegyet, vagy elfogadunk bizonyos korlátokat?**

A **parashat Jitró** és a zsidó „fák új éve”, a **Tu BiShvat**, azaz **Shvat hónap 15. napja**, mint a legtöbb évben, egybeesik (**idén nem**) és úgy vélem, hogy ez az egymás mellé helyezés módot adhat arra, hogy kibékítsük ezt az ellentmondást.

Gyermekként és tinédzserként testvéreimmel sok kalandos pillanatot élhettünk át a természet közepén. Emlékszem, hogy szüleim számos horgász- és kempingtúrára vittek minket, amikor fiatalok voltunk, gyakran távoli és gyönyörű helyekre, amelyekből hiányzott a turisztikai látványosságok csillogása és izgalma, de helyette csodálatot és inspirációt nyújtottak. Később, a cserkészként eltöltött éveimnek köszönhetően továbbra is gyakran jártam a „**nagy természetben**” havi táborozásokon, kenutúrákon és egyéb kalandokban.

Rabbi James Bennett: Mi az igazság Mózes?

Sokakhoz hasonlóan a mai napig nagyszerű inspirációt és a békés megújulás érzését merítem a várostól távol töltött pillanatokból, napokból és hetekből, amelyeket gyönyörű és természetesebb környezetben, például tengerpartokon, hegyekben, erdőkben és más helyeken töltöttem.

A háttérben azonban ott lapul a **Tóra** figyelmeztetése. Elvégre nem véletlenül figyelmeztet a **Tóra** arra, hogy ne menjünk fel a hegyre, ne menjünk be a pusztába önfeledten. „**Legyetek óvatosak a természettel**” - sugallja a **Tóra**. „**Ne menjetek fel arra a hegyre, ha nem tartjátok be a szabályokat**”. Persze a **parashat Jitróban** kiderül, hogy a szabályok a „**Tízparancsolat**”, de úgy gondolom, hogy még ennél is van egy univerzálisabb üzenet.

A figyelmeztetés egyértelmű, legalábbis számomra: Ha nem vagyunk készek, és nem is akarunk felelősséget vállalni a nagyszerű bolygóért, amelyen áldásunkra élhetünk, akkor arra sem állunk készen, hogy részesüljünk belőle. Egyszerűen fogalmazva, ha nem vállaljuk a felelősséget ezért a bolygóért, annak hatalmas szépségéért és erőforrásaiért, akkor nem érdemeljük meg azokat. Az alkalmi megfigyelés azt sugallja, hogy ez a helyzet.

A történelem olyan pillanatát éljük, ahonnan talán már nincs visszaút. Nemzetünk egyes vezetői engednek a bolygónk természeti erőforrásaihoz való könnyű és korlátlan hozzáférés iránti vágyuknak; nem vállalják az ezzel járó felelősséget, hogy valamiféle határokat, szabályokat és előírásokat hozzanak létre, amelyek visszatartanak minket.

A **parashat Jitró** drámai sorsot sejtet azok számára, akik nem képesek kordában tartani állatias ösztöneinket. Ahogy az **ókori izraelitáknak**, akiket emlékeztetni kell arra, hogy a hegyre való feljutás a szabályok betartása nélkül halálhoz vezethet, úgy nekünk is felelősséget kell vállalnunk azért, hogy felhívjuk a figyelmet arra, hogy bolygónk erőforrásainak kimerítése, a levegő szennyezése és a tengerek önfeledt szennyezése szintén halálhoz vezet. Az emberek, az állatok, az erdők és mások halálához, végső soron pedig bolygónk halálához.

A szabályok és előírások nem mindig azt jelentik, amit akarunk, de ahogy a **parashat Jitró** tanítja, gyakran éppen ezekre van szükségünk. Az idei **Tu BiShvat**-kor emlékeztessük magunkat arra, hogy cselekedjünk és álljunk ki az ésszerű szabályok és előírások mellett, hogy megvédjük legnagyobb ajándékainkat, a **Föld** bolygó ajándékait.

Mert ahogy **John Muir** is mondta: „**Mindenkinek szüksége van szépségre és kenyérre is, olyan helyekre, ahol játszhat és imádkozhat, ahol a természet gyógyíthat és erőt adhat testnek és léleknek**”.

Forrás: (truah)

Raj Tamás:

Bibliaiskola

AZ „ÉGŐ CSIPKEBOKOR”

Miért választotta Isten Mózeset?

Az **ifjú Mózes** a királyi ház leggondosabb nevelésében részesült, ő azonban később minden tudását népe megszabadítására fordította. **„S történt abban az időben, miután Mózes felnőtt, elment a testvéreihez, és meglátta nehéz robotmunkájukat” (Mózes II. könyve, 2. fejezet 11. vers).** Figyeljük meg a lényegi különbséget egy másik ókori keleti vallásalapító, **Buddha** és a **bibliai Mózes** történetében, a világhoz való viszonyulásukban! A fiatal **Buddha** királyfiként él, ám egyszer csak körültekint a való életben, találkozik egy vak emberrel, egy nyomorult leprással és egy halottas menettel. Úgy látja, nem lehet rajtuk segíteni, visszavonul, és a nirvánát, a megsemmisülést, a belső megtisztulást hirdeti. Az **ifjú Mózes** ugyancsak **királyi környezetben nevelkedik**, ám kíváncsi lesz arra, hogyan élnek a testvérei. Meglátja, amint a felügyelő indokolatlanul veri a rabszolgát. Nem vonul vissza, hanem meg akarja változtatni a világot: felháborodva megüti a tisztartót, és elhatározza, hogy kiszabadítja népét a szolgaságból.

Amikor a címünkben feltett kérdésre válaszolni szeretnénk, meg kell állapítanunk, hogy **Mózes ifjúkoráról**, tehát az elhivatását, küldetését meghatározó égő csipkebokor jelenet előtt, mindössze három apró jelenetről tudunk a Szentírás alapján. Nyilván, ebből az eseménysorból kell kihámozni, meghatározni **Mózes** jellemét, azt a sajátos egyéniséget, amiért őt Isten alkalmasnak ítélte meg a szabadító személyének kiválasztásakor. E három jelenet a következő:

1. Meglátta, amint egy egyiptomi férfi ver egy héber rabszolgát testvérei közül. Jobbra és balra fordult, látta, hogy nincs ott senki más, leütötte az egyiptomit, majd elrejtette a homokban” (ugyanott, 11-12. vers). Ha csak ezt a történetet ismernénk, **Mózes** három lehetséges jellemvonásával magyarázhatnánk azt:

- a) **A népvezér agresszív egyéniség volt.**
- b) **A nemzeti szolidaritás jegyében cselekedett.**
- c) **Tettét az igazságérzet vezette.**

2. A történet azonban, nem véletlenül, folytatódik: „Másnap (is) kiment, s íme, két héber férfi civódott. Szólt tehát a gonoszhoz: Miért bántod a társadat? Amaz pedig felelt: Ki tett téged főnökké, úrrá vagy bíróvá fölénk? Engem is meg akarsz ölni, ahogy megölted az egyiptomit?” (ugyanott, 13-14. vers). E jelenet alapján már nem beszélhetünk **Mózes** agresszivitásáról, a két másik lehetőség azonban továbbra is fennáll. Ennek eldöntését szolgálja a harmadik történet.

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Raj Tamás:

Bibliaiskola

3. Tette miatt Mózes maga is üldözötté válik: menekülni kell, s a kősvatagon keresztül, a leghosszabb úton át **Midjánba** siet. Ez az út annak idején mintegy három-négy hétig is eltartott. Fáradt vándorként érkezik **Midján** földjére, ahol lepihen egy kút mellett, az oázis bokrai árnyékába. Ám a pihenő nem sokáig tart. „**Midján papjának hét leánya volt, és ők eljöttek, hogy vizet merítsenek és megtöltsék a vályúkat, hogy meg-itassák vele apjuk nyáját**” (ugyanott, 16. vers). Idegen pásztorok támadtak a lányokra, **Mózes** azonban segítségükre sietett, és megitta a nyáját. A lányok hazatérnek, és apjuk kérésére, **Mózes** sajátos öltözete alapján, elmondják: „**Egy egyiptomi férfi mentett meg minket, vizet merített számunkra és megitta a nyáját**” (ugyanott, 19. vers).

Jellemző **Mózes** egész egyéniségére, hogy nem árulja el a lányoknak zsidó származását, elvégre egyedül a segítő szándék és a puszta igazság érzetvezérelte, nem pedig holmi nemzeti büszkeség. S most már mindannyian megérthetjük, ezért választotta őt Isten a megszentelt feladat teljesítésére.

Ezek után felvethetjük: mit jelképez az égő csipkebokor, amelyben Isten először jelent meg Mózes számára? A csipkebokor (pontosabban túskebokor) az egyik leg-szerényebb, legigénytelenebb növény a Közel-Keleten, ezzel azt hangsúlyozza a Szentírás, hogy nem a látványos külső a fontos, hanem Isten szava, amely szentté és egyedülállóvá teszi azt a helyet. „Vésd le sarudat, mert ez a hely, amelyen állsz, szent hely az” — olvassuk a Bibliában (ugyanott, 3. fejezet 5- vers)). A zsidó hagyomány úgy véli, a **Hóreb hegye, ahol az égő csipkebokorban Isten megjelent, azonos a **Szináj**jal, ahol később a kinyilatkoztatás (a **Tízparancsolat**) elhangzott. A **kab-bala** az összefüggés bizonyítékául a túskebokor (**héberül hasz'né**) és a **Szináj** egymással megegyező betűszámösszegére és közös gyökére hívja fel figyelmünket.**

„**S íme, a csipkebokor tűzben ég, ám a bokor nem hamvad el**” (ugyanott, 2. vers). Az égő, de el nem égő bokor ugyancsak Isten szavát szimbolizálja, amelynek tüze fényességet és melegséget áraszt, de nem bánt, nem éget meg. Fényénél tisztábban látjuk saját világunkat, lelkesítő füzénél mind felmelegedhetünk.

„**Vagyok, aki leszek**” —> **Sadáj - a Mindenható**

עם ישראל חי

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (ÉZSAU ÉS JÁKOB) MAI SZEMMEL VII.

VISSZATEKINTÉS A MÚLTBA

Sára meddő volt ezért nem tudott gyermeket szülni **Ábrahámnak**, aki emiatt sokat szomorkodott. Az öreg **Sára** úgy gondolkodott, ha az **Egyiptomból** hozott fiatal szolgálólány **Hágár** sátrába beküldi a férjét az majd fog szülni nekik egy gyermeket. Miután a szolgálólány az ő tulajdonuk a gyermek is majd az övék lesz és felnevelik, mint a sajátjukat. Így is történt a dolog.

„És szült Hágár Ábrámnak fiút, Ábrám pedig nevezte fiát, akit Hágár szült, Izmaelnek. Ábrám nyolcvanhat éves volt, mikor Hágár Ábrámnak Izmaelt szülte.”

Később több probléma is akadt **Hágár** és **Sára** között. Évek múlva az **Örökkévaló** megnyitotta **Sára** méhét, és ő is szült egy fiút **Ábrahámnak**. **Sára** kilencven, **Ábrahám** pedig pont százéves volt ekkor. A fiút elnevezték **Izsáknak**. Teltek az évek és **Sára** úgy döntött, hogy megszabadul **Hágártól** és a fiától, **Izmaeltől**. Közölte elhatározását **Ábrahámmal**, aki elszomorodott és az **Örökkévalótól** kért segítséget, aki most is, mint mindig bölcs tanácsokkal látta el.

„Ne bántson ez téged a fiú miatt és szolgálód miatt; és mindenben, amit neked Sára mond, hallgass az ő szavára, mert csak Izsák magzatát nevezik majd rólad. De a szolgáló fiát is nemzetté teszem, mert ő is a te magzatod.”

Ábrahám elküldte a táborból **Hágárt** és **Izmaelt**. Az **Örökkévaló** pedig gondoskodott róluk.

„És Isten a fiúval volt s az nőtt; letelepedett a pusztában és íjlövő lett. Lakott Párán vadonában és anyja feleséget vett neki Egyiptom országából.”

Izmaelnek született tizenkét fia, név szerint: **Nebájot, Kédár, Adbeél, Mibszám, Misma, Duma, Massza, Hadad, Téma, Jetur, Náfis, és Kédma**. Az **Örökkévaló** mindig betartja az ígérését, mert ezek a fiúk mindannyian nagy fejedelmek lettek törzseik szerint, **Izmael** pedig a népének atyja lett. Most még azonban valamennyien **Izmael** házában laktak családjaikkal együtt. Rajtuk kívül **Izmaelnek** lányai is születtek, és mindenki együtt élt **Izmael** nagy házában.

A TÖRTÉNET ÉZSAU SZERINT

Kora reggel kijelentettem két feleségemnek, hogy elmegyek **Izmaelhez** és feleségül veszem valamelyik leányát. A két feleségem engedelmesen hallgatott, mert nálunk mindig az történik, amit én mondok. Felnyergeltem a tevémet, megpakoltam ajándékokkal és elindultam napkelet felé megkeresni **Izmaelt**.

LITTNER GYÖRGY: AZ IKREK (JÁKOV ÉS ÉZSAU) MAI SZEMMEL VII.

Útközben talákoztam néhány karavánnal, akik megerősítettek abban, hogy a híres íj lövő **Izmael** kelet felé lakik, **Párán** vadonában. Szerencsém volt, mert amikor megtaláltam **Izmael** házát éppen otthon tartózkodott. Bemutatkoztam neki: Én vagyok **Ézsau**, **Ábrahám** unokája, **Izsák** fia. Erre megölelt és megcsókolt, azt mondta vér vagy a véreimből kedves unokaöcsém, térj be hozzám, szívesen látlak a házamban. Azonnal a lényegre tértem: Azért jöttem el hozzád, mert szeretném feleségül venni az egyik leányodat. Már van két **hettita feleségem**, de a család nem fogadja el őket, mert **kánaániták**. Hoztam jegyajándékot bőven a tevémmel. Erre így válaszolt: kedves rokonom jöjj be a házamba, ismerkedj meg a családommal, és ha valamelyik leányom megkedvel, akkor én az áldásomat adom rátok.

Bementünk a nagy házba, ahol rengetegen voltak. Férfiak és nők, fiatalok és öregek az egész népes család. Étellel és itallal kínáltak, megismerkedtünk. Miután lepakoltam a tevémről az ajándékokat, átadtam **Izmaelnek**, aki megkérdezte mivel foglalkozom. Amikor megtudta, hogy vadász vagyok izgalomba jött. Azonnal kivitt a mezőre, ahol meg kellett mutatnom, hogy lövök az íjammal. Elégedett volt, majd mutatott néhány finom technikát, amivel, sokkal pontosabban tudtam lőni.

Visszatérve a házba beszélgettem a családdal. Megakadt a szemem az egyik lányán, **Mahlán**. Olyasmit tettem, amit még sohasem, udvarolni kezdtem egy nőnek, **Mahlának**, **Izmael** leányának. Mikor láttam, hogy elérem a célomat megkértem a kezét. **Izmael** megáldott bennünket és nagy lakodalmat csaptunk, amin ott volt az egész ház népe, **Izmael** hatalmas családja. A mulatozás után korán reggel elindultunk hazafelé. Vittem magammal a feleségemet, **Mahalát** és még három tevére való hozományt. A legjobban egy csodálatos íjnak örültem, ami **Izmaelé** volt és nekem adta.

Egyenesen szülőházamba mentünk, ahol bemutatam a feleségemet a családomnak. **Atyám**, **Izsák** kitörő örömmel fogadta testvérenek, **Izmaelnek** a leányát, **Mahalát**. Megölelte megcsókolta, ám édesanyám **Rebeka** nagyon tartózkodóan viselkedett az új menyével. Ettünk ittünk, beszélgettünk, majd hazatértem a **hettita táborba** a két feleségemhez. Ők kedvesen megmutatták az új asszonyomnak a sátrunk belsejét, és a számára kijelölt részt. Segítettek neki berendezkedni, tobzódtak a sok ajándék között, amit **Izmaeltől** kaptunk, és mindenki nagyon boldog volt.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

Európa többi országának zsidó populációja egy nagyságrenddel kisebb **Anglia** és **Franciaország** zsidó közösségének a létszámánál, legfeljebb néhány tízezerre tehető országonként. Sok helyen élnek **Izraelből** elvándoroltak, néhány kisebb hitközségben ők tartják a lelket, máshol nem csatlakoznak a helyi zsidó közösséghez. Legendás hírű **Antwerpen chárédi** („ultra-ortodox”) lakossága (**vagy 2000 család, családonként sok gyermekkel**), amely a világ gyémánt-kereskedelmének egyik legfontosabb központja. Valamint a hatalmas múltra visszatekintő, de manapság már meglehetősen megfakult **Amsterdam-i portugál** közösség. (**A holland askenáziak szintén különlegesek voltak, bár kevésbé híresek, mint a portugálok. Manapság viszont a holland zsidóság túlnyomó többsége askenázi.**) **Németország** zsidósága az elmúlt évtizedben megháromszorozódott a szovjet utódállamokból történő bevándorlás következtében: sok város zsinagógája újból megtelik ötven év után, de az orosz ajkú új hitközségi tagok csupán nagyon gyenge szálakkal kötődnek a hagyományhoz „**a kommunizmus hetven éve**” következtében. **Bécs** zsinagógaiban magyarul az ember éppúgy megérteti magát a **budapesti Kazinczy utca „másik végével”**, mint ahogy **oroszul a grúz és közép-ázsiai zsidókkal**. **Svájc** zsidóságát nem érintette a **Holocaust**, töretlenül prosperál. Az **olasz** zsidóságnak ma már csak kis része tartja magát az eredeti olasz rítushoz, amely egyedülálló módon élte túl az évszázadokat, miközben a világ sok helyi közössége, szokása felolvadt vagy az **askenázi**, vagy a **szfárádi** zsidóság egységesítő tendenciáiban: mára az **olasz** zsidóság összetételében is a **szfárádi (észak-afrikai)** bevándorlók dominálnak, valamint az **askenáziak** és a **lubavicsi hászidok** hívei.

Végezetül, az **Ibériai-félszigetre** az **1930-as** évektől kezdődően ismét elindult egy kisarányú zsidó bevándorlás, négy és fél évszázaddal a kiűzetés után (**Spanyolországból 1492-ben, Portugáliából 1498-ban**), de a „**történelmi hagyományokkal**” ellentétben ez a néhány tucat portugál vagy több száz családból álló **spanyol zsidóság** jelentős részben askenázi eredetű (például a **fasizmus** elől menekült európaiak).

Magyarország

A **magyar** viszonyok leírása kapcsán hadd tegyek egy kicsit nagyobb történelmi kitérőt. Talán segíti a jobb megértést a **nem magyarországi** viszonyok kapcsán is, ahol nem állt módomban mélyebben belemenni a történelmi dimenzióba.

A **magyarországi** helyzet meglehetősen különleges volt az elmúlt **200** évben. A történelmi **Magyarország** a **XIX. század** második felében és a **XX. század** elején a zsidóság

Bíró Tamás:**A zsidóság irányzatai****VIII. rész**

földrajza szempontjából is **Kelet- és Nyugat-Európa** határán feküdt. (A magyar zsidóság több ízben kicserélődött a középkorban, majd a török hódoltság idején szfárádi zsidók telepedtek meg Magyarországon. Utóbbiak a törökök kiűzésével egyidejűleg elhagyták az országot, és így a XVIII. század elején csupán néhány ezer zsidó lakott az ország területén, nagy részük Nyugat-Magyarországon, a burgenlandi ún. „hét községben”. A XVIII. század második felében és a XIX. század első felében indult meg a magyarországi zsidók nagyobb arányú bevándorlása, főleg a cseh-morva vidékek felől Nyugat-Magyarországra, illetve Galícia felől az ország észak-keleti vidékeire).

Az ország városiasodott, illetve nyugati részeiben nyugati mintájú zsidóság jött létre, amely a **XIX.** század során nyelvében, életformájában, öltözködésében és kultúrájában egyaránt gyorsan integrálódott a magyar társadalomba. Ebben a körben még az **ortodoxia** is polgárosodott, legfeljebb több mindent, és tudatosabban őrzött meg a korábbi önmagából. Ezzel szemben, az ország (**észak-)**keleti része (**Szatmár, Bereg, Kárpátalja, Máramaros...**) a **kelet-európai** típusú, nem polgárosodott – **jiddis anyanyelvű** – zsidóságnak a legnyugatibb ága. Ezen belül is a **chászidizmus** meglehetősen erős. Így **Magyarországon** a zsidóság két európai modellje keveredett. (A **spanyol eredetű, szfárádi zsidóság nem volt meghatározó, a Balkánról beszivárgó, kis létszámú közösségek megtalálhatóak voltak Erdély néhány városában, valamint a Délvidéken**)

A **XIX.** század első felében és közepén voltak próbálkozások a valódi reform oldaláról, de ezek sohasem tudtak komolyabb társadalmi bázist megmozgatni. Ami viszont komoly tényezővé nőtt, az az, amit később neológ, vagy kongresszusi zsidóságnak fogunk nevezni. A neológ elnevezés magyar különlegesség, magyar (**valamint esetleg szlovák és román**) kontextuson kívül, tudtommal, sehol nem használják. Az **ortodox – konzervatív – reform** tengelyen a **konzervatív** irányzattal szokták azonosítani, és valóban, az **1840-es** évektől kezdve létszámban párhuzamosan nőtt a **magyar zsidóság** asszimilációjával, integrációjával.

A tudatos reform ideológiát képviselő kisebb csoportok ellen kemény harcot folytatva, megmaradt a hagyományos alapoknál. De ugyanakkor hangsúlyozta a modernizáció értékeit is. Az integrációt (**asszimilációt**), a magyar nyelv használatát (a zsinagógai prédikáció nyelveként is) és a magyar identitás erősítését zászlajára tűzve, összeütközésbe került az ortodoxiával, amelynek nagy része egyébként, egy generációval később szintén átáll a magyar nyelvre – igaz, sokkal kevésbé ideológiai, mintsem pragmatikus alapokon.

Folytatjuk...

TALMUDI FOGALMAK XXVIII. RÉSZ

אודיתא

151. Oditá – Elismerés. Tanúk előtt tett kijelentés, amelyben valaki fiktíven elismeri, hogy egy nála lévő összeg vagy holmi más tulajdona. Olyankor, mikor egy összeg vagy tulajdon hivatalos átruházása másként nem oldható meg, az ilyen elismerés átruházási aktusként (**kinján**) is szolgálhat.

אונאת דברים

152. Onáát dvárim – Szavakkal történő sértés, becsapás. A Tóra tiltja, hogy valaki kellemetlen helyzetbe hozzon egy másik embert azáltal, hogy megsérti, megszegényíti vagy zavarba hozza.

אותו ואת בנו

153. Otó vöet böno – Azt és annak kölykét. A Tóra tiltja, hogy anyaállatot és kölykét ugyanazon a napon vágják le. Ez a tilalom érvényes minden kóser háziállatra.

ספק

154. Száfék – Kétség. Valami, ami nem egyértelmű, vagy azért, mert a tények nem állapíthatóak meg egyértelműen, vagy azért, mert nincs világos **háláchikus** döntvény. A bizonytalan vagy kétséges esetekben a következő általános elv szerint kell eljárni: a **tórai parancsolatok (szféká döörájtá)** esetében a szigorúság irányába kell hajolni, míg a **rabbinikus rendelkezések** esetében (**szféká döörábanán**) az enyhesség felé. A vitás pénzügyek esetében az az általános szabály, hogy aki a vitatott összeget vagy dolgot birtokolja, megtarthatja azt. **Lásd még: Hámoci méchávéro áláv háróájá.**

ספק הינוח

155. Száfék hinuách – Kétség merül fel, hogy szántszándékkal hagyták-e ott. Az elveszített tulajdonra vonatkozó törvények egyike. Ha felmerül annak gyanúja, hogy valamely holminak a tulajdonosa szándékosan hagyta ott, ahol később megtalálják, vagy véletlenül ott vesztette el, még azzal a céllal sem szabad felvenni, hogy bejelentsük megtalálását. Ha valaki magához is veszi az ilyen holmit, csak akkor kell bejelenteni megtalálását, ha rendelkezik valamiféle, az azonosítást egyértelműsítő megkülönböztető jeggyel (**szimán**). Egyes vélemények szerint ilyen jegy hiányában a megtaláló megtarthatja magának, más vélemények szerint azonban meghatározatlan ideig csak őrizheti.

סנהדרין קטנה

156. Szánhedri ktáná – Szó szerint: „kis Szánhedrin”, másik nevén Bét din sel eszrim uslosá, „a huszonhárom bírából álló törvényszék”. Ezek voltak az alsóbb törvényszékek, melyek olyan vétségek felett ítélkeztek, melyekért halálbüntetés is kiszabható. Bizonyos főbenjáró vétségek azonban hatáskörükön kívül estek, mint például a hamis prófétaéssal vádolt ember (**növi seker**), vagy a főbenjáró vétséget elkövető főpap esete. A **huszonhárom bírából** álló törvényszéket a százhusz vagy több férfit számláló településeken szükség szerint hívták össze. Ezen felül **Izrael** minden körzetében működött ilyen **huszonhárom bírából** álló törvényszék. Úgy tűnik, **Jeruzsálemben** is működtek ilyen törvényszékek, melyek feladata abban állt, hogy az **Izraelben** más törvényszékek által hozott ítéletek elleni fellebbezést elbírálják.

EMBERBARÁT HETILAP
NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA
NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM
IMAREND FEBRUÁR 1. – 29. KÖZÖTT

ב"ה

1.	csütörtök		7,00	16,30	22.	S V Á T
2.	péntek	♠:16,27	7,00	16,45	23.	
3.	szombat	JITRÓ Vége: 17.36 ÚJHOLD HIRDETÉS	8,00	16.45	24.	
4.	vasárnap		8,00	16,45	25.	
5.	hétfő		7,00	16,45	26.	
6.	kedd		7,00	16,45	27.	
7.	szerda		7,00	16,45	28.	
8.	csütörtök	JAJM KIPPUR KÓTAJN	7,00	16,45	29.	
9.	péntek	ÚJHOLD 1. ♠:16,38	7,00	16,45	30.	Á D Á R I.
10.	szombat	MISPÁTIM ÚJHOLD 2. Vége: 17.46	8,00	17,00	1.	
11.	vasárnap		8,00	16,45	2.	
12.	hétfő		7,00	16,45	3.	
13.	kedd		7,00	16,45	4.	
14.	szerda		7,00	16,45	5.	
15.	csütörtök		7,00	16,45	6.	
16.	péntek	♠:16,49	7,00	17,00	7.	
17.	szombat	TRUMÁ Vége: 17.56	8,00	17,15	8.	
18.	vasárnap		8,00	17,00	9.	
19.	hétfő		7,00	17,00	10.	
20.	kedd		7,00	17,00	11.	
21.	szerda		7,00	17,00	12.	
22.	csütörtök		7,00	17,00	13.	
23.	péntek	Purim kótajn ♠:17,00	7,00	17,15	14.	
24.	szombat	TÖCÁVÉ Vége: 18.07	8,00	17,15	15.	
25.	vasárnap		8,00	17,15	16.	
26.	hétfő		7,00	17,15	17.	
27.	kedd		7,00	17,15	18.	
28.	szerda		7,00	17,15	19.	
29.	csütörtök		7,00	17,15	20.	

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-00000000

A Szentföldre vinnék Hollywood-ot

Egy eredetileg Olaszországból származó izraeli vállalkozó bátor és ambiciózus tervvel állt elő a Negev-sivatag fellendítésére és egy részének benépesítésére: óriási filmgyárat szeretne létrehozni. Vidámparkkal, szállodákkal és lélegzetelállító látványosságokkal. Franco Dan Kalonymus amolyan izraeli hollywoodot álmódott meg a jobbára lakatlan Negev-sivatagban, írja a **United with Israel**.

A Negev történelmi jelentősége óriási. Olyan őseink lába nyomát őrzi, mint **Ávrám** vagy **Dávid király**. Napjainkban azonban jobbára lakatlan, bár számos kormányzati terv létezik a fejlesztésére. Az **olaszországi** születésű **izraeli** vállalkozó és **producer** most életre keltene a történelmet és mega stúdiójával életet vinne a sivatagba. „**20 évvel ezelőtt egy szintén olasz vállalkozó hatalmas stúdiókat nyitott Marokkóban, ahol többek közt az ősi Jeruzsálem replikáját is felépítették. Azóta 150 filmet készítettek ott Dávid királyról, Salamonról és Mózesről. Nem nagyon örülök ennek, hiszen itt van a mi országunk, ahol ezek a történetek játszódtak**” – mondta.

A **producer** elmondta, hogy az ötlet néhány évvel korábban pattant ki a fejéből, amikor egy **sci-fi film forgatókönyvét készítette**, amiben **nácik, Mózes** és **Moszad-ügynökök** szerepeltek, és nem maradhatott ki belőle az időutazás sem: „**Már nagyon régóta szerettem volna tető alá hozni ezt a projektet. Kaptunk néhány ajánlatot Los Angelesből és Menáchem Golán izraeli filmrendező akarta rendezni a filmet. Ám sajnos ő közben elhunyt. Van egy ajánlatunk Carlo Rambalditól, aki három Oscart nyert a különleges effektek kategóriában... Azt hiszem, most össze tudjuk kötni a szálakat.**”

Francónak sikerült a legjobb **izraeli építészeket** is megnyerni az építkezéshez, melynek tervei között egy **mesterséges intelligencia** által működtetett, **robotikus vidámpark** is szerepel.

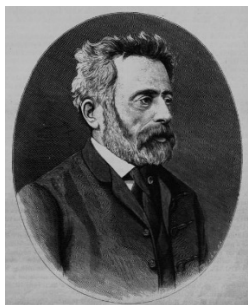
„**Egy egész várost tervezünk, mely különböző részekből áll majd. Ezek közül az egyik lesz a stúdióké, egy másik lakóterület lesz állandó lakosok és látogatók számára. Egy további terület a turizmusé lesz, ezt úgy nevezzük, hogy Gósen földje (József itt telepítette le az Egyiptomba érkező családját). Tervezünk továbbá egy kiberparkot, ahol különféle állomások lesznek... Lesz például egy rész, ami a tízparancsolatot mutatja be, egy hatalmas akvárium pedig a tenger kettéválását illusztrálja**” – mondta el **Enrico Serge**, szintén **olasz származású izraeli építész**.

Bár a tervek kissé túlzónak tűnhetnek, **Franco** elárulta, hogy kapcsolatban áll magas rangú **izraeli hivatalnokokkal**, akik hajlandóak előre mozdítani a projektet, mely beleillegszik a **Negev** benépesítésének kormányzati tervébe. A vállalkozó nagyratörő célt tűzött maga elé: elhozni **Hollywoodot** a **Szentföldre**.

Forrás: (zsido)

Ismeretlen zsidók nyomában LXXIII. Dux Adolf

Dux Adolf (Pozsony, 1822. október 25. – Budapest, 1881. november 20.) bölcsész-doktor, újságíró, kritikus, műfordító, a Kisfaludy Társaság tagja.

Szegény zsidó szülők gyermeke volt, aki már gyermekkorában kivált szorgalmával és észbeli tehetségével. A tudás olthatatlan szomjával vetette magát arra, amit akkor egy zsidó iskolában tanulni lehetett; még nem volt tízéves, mikor a maga erején kezdett tanulni, olvasni, ami a keze ügyébe esett. Egyszer apja bátorságot vett magának, és a **13 éves** gyermeket bemutatta **Deák Ferencnek a pozsonyi országgyűlésen**, aki jó indulattal fogadta a látogatást. Vizsgáztatta a gyermeket és különösen a földrajzból adott feleletei annyira megtetszettek neki, hogy **három ezüst húszassal** – ami akkor nagy pénz volt egy szegény gyermeknek – megajándékozva bocsátotta el magától. Más fiúkkal ellentétben, ő könyveket és írószereket vásárolt a három húszason, és folytatta tanulmányait; később is mindig szegény ember volt, aki csak a szellemi élet kincseiből csinált forgalmat magának és a világnak.

A gimnáziumot szülővárosában és **Győrött**, ezután a **pozsonyi akadémián** a két **bölcséleti és ugyanannyi jogi évfolyamot végezett**. Azokban az időkben, amikor **Pozsonyban**, az **Országgyűlés** tagjai és az országgyűlési ifjúság között a magyar szó mind gyakoribb lett, **Dux** is lassanként annyit **megtanult magyarul**, hogy szótár segítségével képes volt rövidebb magyar cikkek fordítására. Bő alkalma jutott erre, mikor **Neustadt Adolf 1847-ben Pozsonyba** ment, és a **Pressburger Zeitungot** átvette. Később magyar költeményeket is fordíthatott az említett lapba és annak melléklapjába a Pannóniába. **1848-ban**, amikor az **első zsidóüldözések** kezdődtek és a magyarországi zsidóságot a sajtóban is német és osztrák szellemmel és magyartalansággal vádolták, őbenne már magyar szellem és hazafias érzelem élt, s bátran és erélyesen kelt hitsorsosai védelmére. Tanulmányainak folytatására **1849-ben Bécsbe** ment, ahol az egyetemen **bölcséletdoktori** oklevelet szerzett. De emellett és azután is kizárólag az irodalomnak élt.

Az **Oesterreichische Zeitung** mellett **Warrens Konrád** alkalmazta. **1852-ben** a reakció miatt kénytelen volt **Bécset** elhagyni; hazament szülővárosába, és ott részben, mint póttanár a városi reáliskolában, részben mint író (**újra a Pressburger Zeitungnál**) két évig működött; ekkor **Bécsbe** hívták a **Wandererhez**, onnan pedig **1855-ben a Pester Lloydhoz**. Azontúl ott dolgozott, azt a pár évet kivéve, amelyek alatt az **Ungarischer Lloyd** munkatársa is volt, valamint az **1865. évet**, amelyet **Bécsben** töltött a **General-Correspondenz** könyomatú lapnál, amely akkor egyik fő közlönye volt a **Deák húsvéti cikke** által megindított kiegyezési törekvéseknek.

Ismeretlen zsidók nyomában LXXIII. Dux Adolf

Ez időben még nem volt annyira birtokában a magyar nyelvnek, hogy magyar író lehessen; de feladatul tűzte maga elé, hogy a magyar irodalom ismertetésére és terjesztésére műfordításokkal és bírálati tanulmányokkal hasson. Irodalmi működésének ezen ága a legterjedelmesebb, leghasznosabb, s ezzel tette a legkiválóbb szolgálatokat a magyar irodalomnak. **Dux** volt az első, aki **Petőfi Sándort német fordításban** bevezette a külföldi irodalomba; ezen első kísérletei is hűség és értelem tekintetében becsesek, és nem is voltak hatás nélkül; fordított még **Eötvös Józseftől, Vörösmarty Mihálytól, Arany Jánostól** és más költők közül is számosaktól. Nem kevesebbet használt a magyar irodalomnak ismertető tanulmányaival, bírálati, életrajzi és egyéb cikkeivel, amelyeket német lapok és szemlék, különösen pedig **lexikonok** számára készített.

Ezen érdemeiért **1867**-ben külső tagjává választotta őt a **Kisfaludy Társaság**, ahol **1868. február 5-én A színészet, mint közügy különös tekintettel a népszínműre című értekezéssel (mely a társaság Évlapjainak új folyama IV. kötetében jelent meg)** foglalta el székét. Ezzel, mint magyar író jelentkezett és **A bohózat elmélete című munkájával (mely ugyanott jelent meg)** a kitűzött **40 arany pályadíjat** nyerte el, mire a társaság **1870. január 26-án** belső tagjának választotta. Mint ilyen **1871. október 25-én a Darwinismus és szépészet című munkájával (ugyanott, VII. kötet)** tartotta a székfoglalóját. Mint a német nyelvű, de alkotmányos szellemű **Pester Lloydnak** állandó belső munkatársa, e lapnak irodalmi, szépművészeti és különösen akadémiai és színházi rovatának vezetője, annyit használt az irodalomnak és az ízlésnek, mint kívülről kevesen.

De nemcsak az irodalmat, hanem a tudományt, annak művelőit is népszerűsítette írásaiiban. **1879**-ben **Marosvásárhelyre** látogatott **Bolyai Farkas** emlékeit keresve. Látogatásáról a **Pester Lloyd 1880. február 4-i** számában **La tombe du savant (A tudós sírja)** című írásban számolt be.

Dux sohasem volt egészséges; gyöngye testalkatát már születésével hozta magával; gyermekora óta nélkülözésekkel, az élet fenntartásának nehéz gondjaival küzdve, túlfeszített munkával keresve mindennapi kenyerét, teste ápolására, kényelem és pihenés keresésére sem módja, sem ideje nem volt soha. Idő előtt megöregedett; azután nagyobb bajok is járultak a munka és fáradtság által megtört testének végképp megromlásához. Súlyos szervi betegségek előbb szobájába zárták, majd ágyba vetették; hiába keresett enyhébb éghajlatot. Megtörve, betegen is még mindig dolgozott; még pár nappal halála előtt néhány bölcséleti gondolatot küldött a **Pester Lloydnak**, amely azokat halála utáni nap közölte.

Sírjánál Falk Miksa mondott megható búcsút. A **Kisfaludy Társaságban 1882. február 22-én Sturm Albert** tartott fölötte emlékbeszédet.

Forrás: (wikipedia)

Mi lesz a gázai övezet és a palesztin területek sorsa?

Benjamin Netanjahu miniszterelnök éppen egy olyan rendezési terv felé húz, mely Gázát először katonai közigazgatás alá vonná, de a kivonulás után is fenntartaná a jogot, hogy az izraeli hadsereg műveleteket hajtson végre az övezetben.

Egy titkos izraeli tervezet szerint Izrael távlati célja, hogy létrehozson egy katonai kormányt a Gázai övezetben, mellyel egyrészt építhetné a regionális kapcsolatait, másrészt szemmel tarthatná a jövőbeli palesztin államot, harmadrészt békejobbot nyújthatna Szaúd-Arábiának.

A **Jerusalem Post** szerint a gázai tervekben azt írják, hogy Izrael a katonai kormányzat életre hívását követően felügyelné a humanitárius segélyek elosztását, egyben felelősséget vállalna a polgári lakosság biztonságáért. A második szakaszban megalapoznák egy nemzetközi arab koalíció létrejöttét, melyben Szaúd-Arábia, Egyiptom, Marokkó, az Egyesült Arab Emírségek, Bahrein és más arab országok is részt vennének. A koalíció széles körben fogná össze a régió országait, és támogatná egy új Palesztin Hatóság létrehozását.

Izrael a tervek szerint a Hamászhoz nem kötődő, illetve a Palesztin Hatóság elnökének, Mahmúd Abbásznak a csoportjához közvetlenül nem tartozó tisztviselőkre hagyná a Gázai övezet kormányzását, és ezzel lezártnak tekintené a katonai közigazgatást, viszont fenntartaná magának a jogot, hogy cisz-jordániai műveleteinek tükrében biztonsági műveleteket hajtson végre Gázában abban az esetben, ha a terrorizmus, vagy a terrorista cselekedetekhez szükséges infrastruktúra ellen lép fel.

A következő szakasz Gáza stabilizációjára épít, illetve függ az új Palesztin Hatóságnak az oktatás és a terrorizmus kezelésével kapcsolatos reformok sikerétől. A fentebb felsorolt szakaszok és az azokhoz tartozó lépések Izrael szerint kettő-négy éves ütemtervben teljesíthetők. Siker esetén Izrael elismeri a Palesztin Hatóság területén belül határolt palesztin államot, és fontolóra veszi további, letelepedést nem igénylő területek átadását ennek az államnak.

A **Jerusalem Post** szerint a tervet egy „üzletemberek” néven futó csoport dolgozta ki, akik szoros kapcsolatban állnak Netanjahuval. A tervet az Egyesült Államok egyes tisztviselőivel is megosztották, és tudható, hogy erősen igazodik az USA által elképzelt közel-keleti rendezési tervhez, mely kiterjed Gázára, a Palesztin Hatóságra és Szaúd-Arábiára is. A lap szerint Netanjahu közvetlenül nem vett részt a terv kidolgozásában, de tanácsadóját, Ron Dermert delegálta a megbeszélésekre, Dermer pedig folyamatosan jelent neki, és közösen vitatják meg az ötleteket.

Fontos megjegyezni, hogy Izrael tervei közül ez csak az egyik, és ez is egy szélesebb stratégia egyik eleme. Az „üzletemberek” mellett az izraeli kormányzat, a hadsereg és a titkosszolgálatok is dolgoznak Gáza jövőjén. A **Jpost** szerint a tervezés tükrözi Netanjahu módszereit, a miniszterelnökre ugyanis jellemző, hogy az embereit hasonló feladatokkal bízta meg, ő viszont nem kötelezi el magát egyik felé sem. Az „üzletemberek” terve jelenleg az elsődleges számára, a lap szerint komolyan mérlegeli, de persze kellő távolságból.

Emlékeztetnek: az elmúlt évtized elején Netanjahu titokban folytatott tárgyalásokat egy „londoni csatornán” keresztül Mahmúd Abbással Yitzhak Molcho ügyvéd és Abbász személyes képviselője, Huszsein Agha közvetítésével. Netanjahu akkor még Barack Obama amerikai elnöknek is megerősítette a tárgyalásokat.

Forrás: (euronews)

Heti Jahrzeit:

Rav Mendel of Kotzk

Reb Mendel egy új típusú chászid volt. Ha a Báál Sém Tov a cheszed (jószág) megtestesítője volt, akkor Reb Mendel a din-t (igazságosság) képviselte. Míg a Báál Sém Tov az egész népet igyekezett elérni, Reb Mendel tudta, hogy amit ő keresett, azt csak az elit érheti el. A Báál Sém felemelte a népet, Reb Mendel megdorgálta őket elégtelenségükért, és mindig többet követelt.

Reb Mendel egy fiatal, briliáns, törekvő ifjúságot vonzott. Szigorú önelemzést követelt, és megvetette az öncélúan végrehajtott micvákat. Felismerte az ego központi szerepét, de nem volt hajlandó elfogadni azt. Megalkuvás nélküli igazságot követelt önérdek nélkül. Azt kiáltotta: „Adjatok nekem tíz chászidot, akik követnek engem a sivatagba, mannát esznek, és elhagyják a dekadens világot”.

Reb Leibel Egert elbűvölte Kotzk, apja, Shlomo rabbi kétségbeesésére. Hazatérve apja megkérdezte, hogy mit tanult Kotzkban. Reb Leibel azt válaszolta: Három dolgot tanultam, hogy az ember ember, az angyal pedig angyal; hogy ha az ember eléggé akarja, magasabb lehet, mint egy angyal; és hogy az Örökkévaló teremtette a Kezdetet (Be-reishis), csak a Kezdetet, utána az embernek kell megteremtenie a világot.

Reb Mendel és Reb Mordechai Josef Ishbitzből közeli barátai és tanítványai voltak a pshischai Reb Simcha Bunemnek. Reb Bunem halála után Reb Mendel lett a Rebbe. Reb Mendel rendkívüli távolságtartása miatt azonban a két barát összetűzésbe került. Végül 1840. Szimchász Tóráján visszavonhatatlanul szakítás történt kettejük között, és Reb Mordecháj József elment chászidjaival, hogy új chászid mozgalmat alapítson.

Reb Mendel paradoxona az volt, hogy tisztában volt az ember gyengeségével, de nem engedett neki. Egyszer azt mondta, hogy ha az ember megpróbálná megtörni a jetzert (gonosz késztetést), akkor két jetzerrel végezné, ezzel elismerve, hogy lehetetlen legyőzni azt. Mégis, nem volt hajlandó kompromisszumot kötni a végső igazságra és a tiszta cselekvésre való törekvésében.

Reb Mendel egyik chászidja, Reb Semaja a halálos ágyán feküdt, és egy Kotzker társa megkérdezte tőle, hogy a jetzer még mindig zavarja-e őt abban a pillanatban. „Természetesen” - válaszolta – „nem látod, hogy ott áll az ágyam lábánál, és a fülemben suttogja: Reb Sémájá mondd hangosan a Sma Jiszráél-t, és húzd ki az echádot”. Reb Sémájá folytatta: „Felismerem a tolvajt” - megpróbál elcsábítani, hogy mondjam a Sma Jiszráél-t, hogy azt mondjátok, Reb Sémájá tiszta állapotban hagyta el ezt a világot.

Reb Mendel útja nem vonzott nagy számú követőt. Elérhetetlent követelt az emberektől. Mégis, keresése és kritikája a Klál Jiszráél szellemi kincsestárának részévé vált.

Forrás: (jewishvirtuallibrary)

RECEPT-TÁR

Sütés nélküli kekszes-almás süti

Habár ez a süti pillanatok alatt elkészül, azért dobjátok össze a vendégek érkezése előtti napon, mert mint nagyon sok sütemény, ez is akkor lesz tökéletes, ha egy éjszakát pihen.

Hozzávalók: 20x30-as tepsizhez

- 1 ½ kg piros alma
- 170 g kristálycukor
- 2 csomag vaníliás pudingpor (40 g-os kiszerelés)
- 170 ml víz

A rétegezéshez:

500 g háztartási keksz (szögletes alakú)

A mázhoz:

- 80 g vaj
- 60 ml tej
- 50 g porcukor
- 30 g holland kakaópor

Elkészítés:

A sütés nélküli kekszes-almás süti elkészítésének első lépéseként az almákat meghámozzuk és nagy lyukú reszelőn lereszeljük. A cukrot, az almát, a pudingport és a vizet összekeverjük, és közepes lángon, folyamatos keverés mellett összefőzzük, mintha pudingot készítenénk. A tepszi alját kirakjuk egy sor keksszel, erre rásimítjuk a pudingos-almás keveréket, majd egy újabb sor kekszet rakunk a tetejére. Ezután berakjuk a hűtőbe, hogy összedermesszen a süti. Ha nagyon siettek, 2-3 óra után már lehet vágni, de a legjobb, ha egy egész éjszakát áll a hűtőben.

Mikor letelt a pihentetési idő, egy kis lábasba mérjük a máz alapanyagait, és közepes lángon összeolvasztjuk őket. Homogénre keverjük, ráöntjük a süti tetejére, és még 1 órára a hűtőbe rakjuk, majd éles, meleg vízbe mártott késsel szeleteljük.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FÜVÁROS ZSINAGÓGA

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							KÖRZŐ, RÉGIS SZÓVAL	PIPÁJÁ-RÓL HÍRES KÖZSÉG	TEKINTE-TÉT FELE FORDÍTÓ	KAPUVÁR HATÁRAI	AMPER, RÖVIDEN	TELEPÜ-LÉSEN ÉLŐ SZEMÉLY	ELTÉL, HIBÁZTÁT	A POÉN 1. RÉSZÉ		
							▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶	▶
							CÍMÜ, RÖVIDEN				AMELY SZEMÉLY KEZDETI IHLETI					
							ÉJSZAKAI MULATÓ									
							OSZTRÁK ÉS NORVÉG AUTÓJEL			BIZÁNCI TÁBLAKÉP TÉSZTA-FAJTA						
							MUSZLIM JELVÉNY OTTHON, HAJLÉK									
K	A POÉN 2. RÉSZÉ	LÁNGRA LOBBAN, KÖLTŐI SZÓVAL	SÍR A BABA	ITT IS OLT-HATJUK SZOM-JUNKAT	CSAK, A KÖZEPÉNI!	MÁLLÓS A MÚLT IDŐ EGYIK JELE				SIEMENS, RÖVIDEN PÁRATLAN IDEA!			A JOULE JELE A SZABAD-BA ÉRŐ			
ÖNZÓ, IRIGY							RÉGI LOPVA SZERZÉS					KIEJTETT BETŰ CSINOS				
NYŰL-SZIVŰ BŐRT LEFEJTŐ						A KÜTÉS JELE TÖMEG-MÉRTEK		TEJ-TERMÉK ÓGÓRÓG TÖRZS								
					TEST-ÓRSÉG CSURGÓ						HULLAJT MACSKA-KÖLYÖK					
FÉL INI A SÜG-BÚG IS EZ										AJTÓT BEZÁR TITOKBAN FIGYELŐ						
RÖNTGEN, RÖVIDEN		KEZELÉS HÚSÉTEL					DÍJTÁB-LÁZAT HULL A HÓ									
NÉZŐTÉR OLDALAI FAGYLA-LTOZIK			LUGOS FOLYÓJA KEVERT SZÍN						KISSÉ RECÉSI KERESZ-TÜLMETSZ			ÓRALAP SZÉLEI TUS, A VÍVÁSBAN				
				ÍROTT TELEFON-ÜZENET VISÍT				RÉGÉSZ IGÉJE TEHÁT?					TISZTELT, RÖVIDEN NŐNEMŰ GYERMEK			
NEWTON, RÖVIDEN VÉDŐ-PAJZS						ISKOLAI BEÍRÁS HÚST MEGPIRÍT					FÉM RÖ-VID NEVE TENGŐDŐ					
ZSŰR-KOCSI					FÉRFINÉV AZ URÁN ÉS A SZÉN VEGYJELE					HÉY, LENDŐLET BIRS-SZELETI						
RÓMAI 1-ES	HEVENY HAJLONG						ÜVEG-DARABKA ELŐKELŐ, FENYŰZŐ									
MEGINT, A KÖZEPÉNI! KELVIN, RÖVIDEN		GABONA-HULLADÉK ÁRIA VÉGEI						HATÁRO-ZOTTSÁG FÜSTBEN ÁLL!								AKNA-BELSŐI
					FOGY A TARTALMA ÓDA ELEJEI					FÉNYES MÁZ A KÓRHÁZ JELE						
A TERÍTÉK EGYIK KELLÉKE	Z								A FIZIKA EGYIK ÁGA							

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Feb. 02. – 2024. Feb. 09.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
02. péntek	07:00	16:45
03. szombat	8:00	16:45
04. vasárnap	8:00	16:45
05. hétfő	7:00	16:45
06. kedd	7:00	16:45
07. szerda	7:00	16:45
08. csütörtök	7:00	16:45
09. péntek	7:00	16:45

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
02. péntek	16:27	03. szombat	17:36
09. péntek	16:38	10. szombat	17:46

POÉN SAROK

Móricka megy haza az iskolából és lát egy nyanyát a fán. Megkérdi tőle:

- Mi van nyanya? Redbull?
- Nem kisfiam... Pitbull.

Zilber József előjáró úr tartott Jahrzeit-ot Marton István után. A reggeli imádkozás után tikunt adott.

Strausz Éva édesapja után kilélek megtartotta a Jahrzeit-ot.

Smulovics Róbert küldöttünk kórházba került. Robinak mielőbbi gyógyulást kíván kilélek minden tagja. Röfuo Sölémo!

Cheszed - jó-lelkűség, jó-tékonyság.

A cheszed fogalma felöleli a szívélyesség minden formáját, amit csak az ember tanúsíthat, ha másokkal kapcsolatos dologban fáradozik.

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilélek tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt február 07.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet

Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084

Nagy Fuvaros utca 4.

Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com

<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor

Szerkesztő: Streit Gábor

Print: Andrassy Béla